

YU ISSN 0351-2851

ACROCEPHALUS

LETNIK II
VOLUME II

ŠTEVILKA 10
NUMBER 10

DECEMBER 1981
DECEMBER 1981

ACROCEPHALUS

dvomesečno glasilo Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije
bimonthly journal of Bird watching and bird study association of Slovenia

naslov uredništva editorial address	Acrocephalus, Langusova 10 61000 Ljubljana, tel. 061 262017
urednik editor	Iztok Geister, Naklo 246 64202 Naklo, tel. 064 47170
uredniški svet editorial council	dr. Sergej Matvejev, dr. Andrej Župančič, Janez Gregori, Rado Smerdu, Božidar Magajna, Dare Šere, Ivo Božič, Iztok Geister
oblikovalec designer	Iztok Geister
tehnično risanje technical drawing	Marija Lavrič
tipkanje typing	Lojzka Žvokelj
lektorja readers	Janko Kovačič (za slov. - for slov.) Irena Jurak (za angl. - for engl.)
tisk print	Andrej Košir, žeškova 5, Kranj
cena price	100 din za številko

DRUŠTVO ZA OPAZOVANJE IN PROUČEVANJE PTIC SLOVENIJE BIRD WATCHING AND BIRD STUDY ASSOCIATION OF SLOVENIA

naslov address	Langusova 10, 61000 Ljubljana tel. 061 262017
predsednik president	Janez Gregori, Podkoren 72 64280 Kranjska gora
tajnik secretary	Božidar Magajna, Langusova 10, 61000 Ljubljana, tel. 061 262017
blagajnik treasurer	Dare Šere, Glinškova ploščad 12 61000 Ljubljana, tel. 061 348274
izvršni odbor executive board	Miha Adamič, Ivo Božič, Iztok Geister, Janez Gregori, Peter Grošelj, Andrej Knavs, Božidar Magajna, Mišo Serajnik, Borut Štumberger, Dare Šere
letna članarina subscription rate	500 din za posameznike in najmanj 1000.- din za ustanove - člani prejmejo glasilo brezplačno

Poročilo o ulovu in obročkanju ptičev v Sloveniji v letu 1980 in v letih 1927—80

Report on catches and ringing for Slovenia in 1980 and in the period 1927—80

Ivo Božič

UDK 598.2(497.12)

UVOD

Zopet je pred nami obračun našega enoletnega dela - obračun uspehov in neuspehov pri lovu in obročkanju ptičev. V letu 1980 smo ujeli in obročkali 28.172 ptičev od 137 različnih ptičjih vrst. Lahko ugotovimo, da smo v primerjavi z letom 1979 ujeli in obročkali enako število ptičev, medtem ko smo ujeli nekaj vrst ptičev več. Z veseljem in ponosom lahko rečemo, da smo dosegli nedvomno lep uspeh tako v kvantiteti, še bolj pa v sami kvaliteti ulova. Iz leta v leto imamo več izkušenj v lovu ptičev z mrežami, izpopolnjujemo se tudi v samem poznavanju ptičev, kar ima velik vpliv na kvaliteto zbranih podatkov.

Doseženi rezultati bodo velika vzpodbuda za naše nadaljnje delo in za premagovanje vseh težav, v katerih se nahaja slovenska ornitologija tako poklicna kakor tudi amaterska.

LOV IN OBROČKANJE PTIČEV V LETU 1980

Kljub hudemu pomanjkanju obročkov in prisotnosti mnogih drugih težav naši prostovoljni zunanji sodelavci še naprej vztrajajo in vsakoletno opravljajo ogromno delo, za kar jim gre tudi na tem mestu vsa naša zahvala kakor tudi želje za nadaljnje, še bolj plodno in vsestransko sodelovanje. V letu 1980 so naši zunanji prostovoljni sodelavci dosegli naslednji uspeh:

ime obročkovalca name of ringer	naslov address	število primerkov number of specimens	število vrst number of species
1. Beloglavec Stane	Maribor	125	17
2. Beravs Anton	Ljubljana	67	19
3. Bogataj Marjan	Ljubljana	874	43
4. Bolta Franc	Jarše/Ljubljana	174	17
5. Bolta Ivo	Jarše/Ljubljana	152	24
6. Bon Darjo	Bovec	284	41
7. Božič Ivo	Trbovlje	940	47
8. Bricelj Alojz	Studenec/Ljubljana	300	16
9. Bricelj Jože	Bizovik	524	35
10. Colnar Alfonz	Ljubljana	307	22
11. Debelić Marijan	Kamnik	504	32
12. Demšar Franc	Ljubljana	50	12
13. Dolinar Drago	Ljubljana	462	13
14. Dolinšek Jože	Ljubljana	718	30
15. Dovič Janez	Ljubljana	1098	52
16. Drašček Stanko	Nova Gorica	100	19
17. Dvanajščak Drago	Ljubljana	45	6
18. Geister Iztok	Naklo	878	55
19. Goljuf Otmar	Trbovlje	50	5
20. Gračner Jože	Zalog	608	24
21. Grošelj Peter	Spodnja Idrija	4245	93
22. Groznik Mirko	Šmartno pri Litiji	90	14
23. Holešek Drago	Trbovlje	30	11
24. Hrušovar Ivan	Trbovlje	120	14
25. Iršič Bruno	Maribor	465	26
26. Jankovič Anton	Črna vas pri Ljubljani	287	33
27. Jankovič Marko	Črna vas pri Ljubljani	392	34
28. Jardas Vinko	Lahovče pri Brniku	150	13

ime obročkvalca name of ringer	naslov address	število primerkov number of specimens	število vrst number of species
29. Jeršin Dušan	Ljubljana	82	12
30. Knavs Andrej	Ljubljana	181	12
31. Kos Stane	Ljubljana	151	17
32. Kurež Feliks	Kisovec pri Zagorju o/S	299	23
33. Lenarčič Alojz	Jesenice	678	30
34. Lipar Ivan	Slovenska vas na Dol.	237	21
35. Lisec Anton	Zagorje o/S	746	59
36. Lončarevič Zvonko	Celje	234	21
37. Magajna Božidar	Ljubljana	1012	41
38. Mali Bojan	Ljubljana	320	29
39. Mastnak Jože	Ljubljana	8	6
40. Matulić Josip	Zalog	123	19
41. Medvešček Ladislav	Kranj	61	15
42. Mesesnel Zoran	Ljubljana	202	17
43. Mestinšek Borut	Ljubljana	60	12
44. Modic Tone	Ljubljana	64	18
45. Mojškerc Miro	Bizovik	268	26
46. Mozetič Zdravko	Nova Gorica	100	27
47. Mučič Andrej	Ljubljana	105	12
48. Mučič Franc	Ljubljana	68	12
49. Petkovšek Dušan	Jarše pri Ljubljani	953	35
50. Rehar Peter	Vipava	153	20
51. Resman Jože	Hrastnik	120	15
52. Rejec Marjan	Ljubljana	78	11
53. Roglič Franc	Kisovec pri Zagorju o/S	201	15
54. Simončič Rajko	Trbovlje	534	29
55. Starič Jože	Slovenska vas na Dol.	42	16
56. Šere Dare	Ljubljana	6487	97
57. Štolfa Vlado	Slovenska vas na Dol.	365	26
58. Štricelj Polde	Brnik	721	35
59. Štumberger Borut	Cirkulane pri Ptuj	58	15
60. Trontelj Andrej	Ljubljana	30	7
61. Vrenk Karel	Ljubljana	40	6
62. Vrhovec Marjan	Ljubljana	182	15
63. Zabukovec Jože	Laško	758	30
64. Zidar Anton	Jesenice	59	11
65. Zlobko Ivan	Hrastnik	280	27
66. Zupančič Miro	Ljubljana	131	13

tabela 1: prispevek posameznega sodelavca v letu 1980

table 1: Contributions of individual collaborators in 1980

Ob tej priliki moramo ponovno omeniti najprizadevnejše, čeprav je delež vseh ostalih ravno tako pomemben. V letu 1980 so se še posebej izkazali v lovu in obročkanju M. Bogataj, J. Bricelj, M. Debelič, J. Dolinšek, B. Dolinar, I. Geister, J. Gračner, P. Grošelj, A. Lenarčič, A. Lisec, B. Magajna, D. Petkovšek, R. Simončič, P. Štricelj, J. Zabukovec. Zahvaljujemo se vsem našim zunanjim prostovoljnim sodelavcem in upamo, da se bo naše sodelovanje še okrepilo in razširilo. Lov in obročkanje ptičev je že preseglo okvire amaterskega dela, kajti poleg časa in določene opreme se zahteva že temeljito poznavanje ptičev in njihovega življenja. Iz leta v leto se izpopolnjujemo v poznavanju in lovu ptičev, doseženi rezultati pa so porok, da od začrtanega ne bomo odstopili, ampak vztrajali do konca.

Ulov ptičev v letu 1980 in v letih 1927-1980

vrsta species	1980 1980	1927-80 1927-80	vrsta species	1980 1980	1927-80 1927-80
1. Accipiter gentilis	7	34	56. Remiz pendulinus	24	149
2. Accipiter nisus	7	89	57. Sitta europaea	40	709
3. Buteo buteo	3	63	58. Certhia familiaris	4	78
4. Falco subbuteo	1	1	59. Certhia brachydactyla	15	101
5. Falco naumanni	21	950	60. Cinclus cinclus	116	380
6. Falco tinnunculus	16	590	61. Troglodytes troglodytes	82	499
7. Tetrao urogallus	1	2	62. Erithacus rubecula	768	6651
8. Perdix perdix	1	538	63. Luscinia luscinia	1	7
9. Phasianus colchicus	1	659	64. Luscinia megarhynchos	21	208
10. Gallinula chloropus	1	35	65. Luscinia svecica	3	35
11. Fulica atra	1	4	66. Phoenicurus ochruros	98	755
12. Vanellus vanellus	11	64	67. Phoenicurus phoenicurus	55	940
13. Charadrius dubius	3	32	68. Saxicola rubetra	54	652
14. Tringa glareola	6	20	69. Saxicola torquata	43	335
15. Tringa hypoleucos	80	184	70. Oenanthe oenanthe	4	126
16. Scolopax rusticola	3	9	71. Turdus merula	395	4777
17. Calidris minuta	10	11	72. Turdus pilaris	21	326
18. Calidris temminckii	1	2	73. Turdus iliacus	5	101
19. Calidris alpina	10	10	74. Turdus philomelos	57	548
20. Philomachus pugnax	1	4	75. Turdus viscivorus	4	70
21. Larus argentatus	2	2	76. Cettia cetti	31	150
22. Streptopelia decaocto	9	93	77. Locustella naevia	6	50
23. Cuculus canorus	1	24	78. Locustella luscinioides	8	22
24. Strix uralensis	1	1	79. Acrocephalus melanopogon	3	17
25. Otus scops	4	12	80. A. arundinaceus	57	233
26. Athene noctua	5	55	81. A. scirpaceus	162	554
27. Apus apus	2	17	82. A. palustris	276	2438
28. Alcedo atthis	34	276	83. A. schoenobaenus	187	859
29. Upupa epops	1	77	84. Hippolais polyglotta	4	33
30. Jinx torquilla	47	271	85. Hippolais icterina	43	196
31. Picus viridis	7	100	86. Sylvia atricapilla	2286	9911
32. Picus canus	3	37	87. Sylvia nisoria	7	180
33. Dendrocopos major	22	282	88. Sylvia borin	509	2320
34. Dendrocopos minor	7	82	89. Sylvia communis	121	1712
35. Calandrella cinerea	1	3	90. Sylvia curruca	190	1180
36. Galerida cristata	2	71	91. Sylvia melanocephala	5	17
37. Lullula arborea	6	66	92. Cisticola juncidis	1	61
38. Alauda arvensis	8	244	93. Phylloscopus trochilus	104	1264
39. Hirundo rustica	2795	11302	94. P. collybita	1275	8692
40. Delichon urbica	313	3240	95. P. sibilatrix	19	215
41. Riparia riparia	29	228	96. Regulus regulus	50	349
42. Oriolus oriolus	11	191	97. Regulus ignicapillus	28	151
43. Corvus corax	1	18	98. Muscicapa striata	58	694
44. Corvus corone cornix	4	73	99. Ficedula hypoleuca	40	157
45. Corvus monedula	2	224	100. Ficedula albicollis	3	13
46. Pica pica	13	347	101. Ficedula parva	1	11
47. Nucifraga caryocatact.	1	28	102. Prunella modularis	287	2194
48. Garrulus glandarius	23	875	103. Anthus pratensis	36	547
49. Parus major	2640	37365	104. Anthus campestris	2	2
50. Parus caeruleus	491	3996	105. Anthus trivialis	111	1427
51. Parus ater	213	1682	106. Anthus spinoletta	5	86
52. Parus cristatus	29	152	107. Motacilla alba	188	1219
53. Parus palustris	260	3253	108. Motacilla cinerea	260	1053
54. Parus montanus	10	39	109. Motacilla flava	27	202
55. Aegithalos caudatus	116	1541	110. Bombicilla garrulus	1	200

vrsta	1980	1927-80	vrsta	1980	1927-80
species	1980	1927-80	species	1980	1927-80
111. Lanius excubitor	4	111	125. Serinus serinus	1214	25044
112. Lanius senator	1	16	126. Pyrrhula pyrrhula	258	8018
113. Lanius collurio	135	5896	127. Carpodacus erythrinus	1	10
114. Sturnus vulgaris	126	6921	128. Loxia curvirostra	231	5436
115. Passer domesticus	415	4094	129. Fringilla coelebs	541	7243
116. P. domesticus italiae	10	30	130. Fringilla montifring.	357	19973
117. Passer hispaniolensis	1	4	131. Emberiza calandra	16	76
118. Passer montanus	438	6634	132. Emberiza citrinella	280	5009
119. C. coccothraustes	246	3266	133. Emberiza cirrus	17	110
120. Carduelis chloris	1985	39286	134. Emberiza hortulana	13	45
121. Carduelis carduelis	2739	59240	135. Emberiza cia	13	193
122. Carduelis spinus	3088	49418	136. Emberiza melanocephala	3	4
123. Carduelis cannabina	290	13015	137. Emberiza schoeniclus	130	1860
124. Acanthis flammea	80	904			

tabela 1: seznam obročkanih ptičev v letu 1980 in v letih 1927-80

table 1: List of birds ringed in 1980 and in the period 1927-80

Kakor leta 1979 smo tudi leta 1980 ujeli in obročkali malo več kot 28.000 ptičev. Število bi bilo nedvomno večje, če ne bi imeli težav z izdelovanjem obročkov. Kljub temu pa lahko z veseljem trdimo, da smo tudi v letu 1980 dosegli velik uspeh, še zlasti pri lovu in obročkanju trstnic, penic, listnic in sorodnih vrst. Opazen je prehod z lova zrnojedih vrst na žuškojede, kajti ravno o teh zadnjih nimamo podatkov, kar pa se bo nedvomno v nekaj letih spremenilo v našo korist in tako pokazalo, da naša prizadevanja niso bila zaman. Ponovno smo se izkazali pri lovu in obročkanju kmečkih lastovk, s čimer bomo v prihodnjih letih tudi nadaljevali. Vedeti namreč moramo, da smo med redkimi v Evropi, ki še nimamo točnejših podatkov o prezimovanju naših lastovk. Edino načrtno večletno delo nam bo tudi na to vprašanje dalo ustrezen odgovor in nas samo še vzpodbudilo, da se bomo na podoben način lotili še drugih vrst.

Prava in dokončna vrednost zbranih podatkov se bo pokazala šele ob popolni obdelavi, pri čemer pa moramo že razmišljati o računalniški obdelavi, kajti toliko podatkov se je že nabralo. Kljub temu pa vsakoletno poročilo oddamo tudi "Euringu" na Nizozemskem, kjer je osrednja banka podatkov za celotno Evropo. Tudi na ta način se sliši naš glas onstran meja. Zato kljub trenutnim težavam in problemom, v katerih smo se našli, nikakor ne smemo odnehati, ampak s skupno pomočjo vseh zainteresiranih, še zlasti naših zunanjih prostovoljnih sodelavcev vztrajati in vsem dokazati, da je naša dejavnost potrebna in pomembna!

SUMMARY

28.172 birds belonging to 137 species were ringed in Slovenia in 1980. It is a result of the enthusiastic work of 66 amateur collaborators and 3 professional workers from Ljubljana ringing centre. More than 392.000 birds belonging to 191 species were ringed during the whole period 1927-80.

Ivo Božič, Leninov trg 9, 61420 Trbovlje

Pogostejše pojavljanje velikega slavca *Luscinia luscinia* v Ljubljanski kotlini v letu 1981

More frequent occurrence of Trush Nightingale *Luscinia luscinia* in Ljubljana Basin in 1981

Dare Šere

UDK 598.81(497.12)"*L.luscinia*"

Zaradi lažjega razumevanja članka je potrebno, da napišem nekaj splošnih stvari o malem in velikem slavcu.

Po imenu slavca vsi dobro poznamo, saj eden izmed pregovorov pravi: poje kot slavček. Poznavanje vrste od imena naprej pa strmo pada. Petje je dobro poznano predvsem tam, kjer slavec gnezdi. Velikokrat pa ga zamenjujejo tudi s petjem penic in trstnic. Tu pa se v glavnem splošno poznavanje slavca tudi konča. Zanimivo je še to, da marsikdo pričakuje živobarvnega ptiča, toda v resnici ni tak.

V našem primorju sorazmerno pogost gnezdilec je MALI SLAVEC *Luscinia megarhynchos*, medtem ko je v ostalih delih Slovenije razširjenost lokalna. Pogost je na preletu aprila in maja, predvsem ob slabem vremenu, ko se vrste geografsko višje ležečih krajev selijo čez naše kraje, medtem ko je jesenska selitev neizrazita, tako da je mali slavec v tem času redek preletnik.

V glavnem v vzhodni Evropi gnezdi VELIKI SLAVEC *Luscinia luscinia*, za katerega do nedavnega pri nas ni bilo nobenih podatkov. Do sedaj razpolagamo z devetnajstimi podatki, za katere se moramo zahvaliti tudi sodelavcem Ornitološkega kustodiatu Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ki so s svojim znanjem pripomogli k razjasnitvi tega vprašanja.

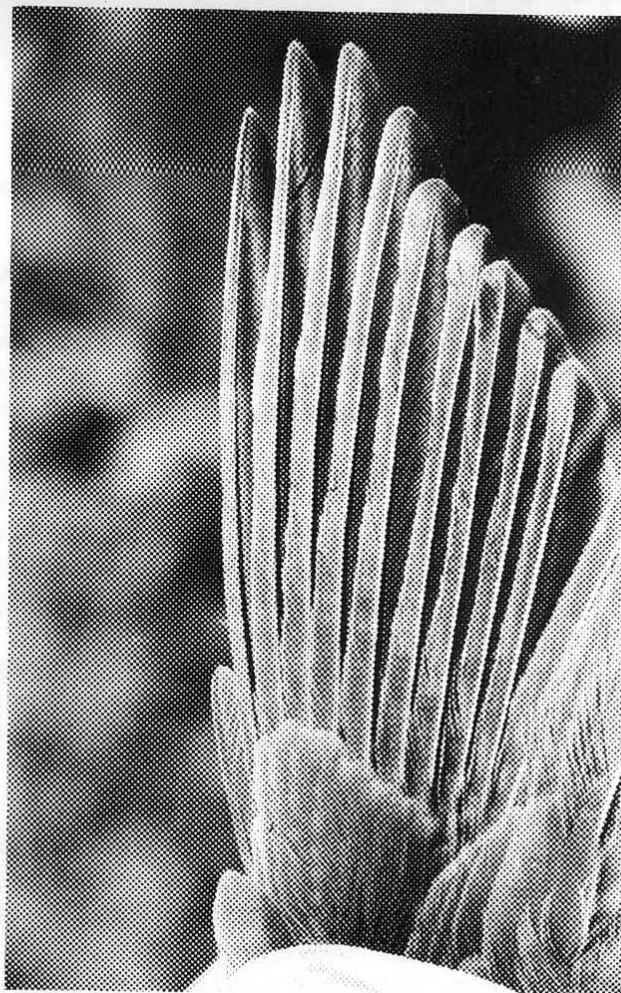
Zanimiv je podatek, da se mali in veliki slavec po velikosti sploh ne razlikujeta med seboj, čeprav bi to spričo imen pričakovali. Po petju sta si različna, ker veliki slavec poje preprosto in enolično, česar pri malem ni moč trditi, ker poje tako raznolično, da si dva speva nista enaka. Mali slavec ima rdečkast rep, veliki slavec pa ima skoraj rjavega.

Navedel bi dve bistveni razliki med obema vrstama:

- Mali slavec ima perje na prsih enobarvno, medtem ko ima veliki slavec prsi lisaste.
- Najvažnejša pa je razlika, katerso si je najlažje zapomniti, ker je v zvezi s samim poimenovanjem obeh slavcev: mali slavec ima prvo letalno pero daljše od krovnih peres peruti, veliki slavec pa ima prvo letalno pero krajše od krovnih peres peruti. Na kratko bi veljalo tole pravilo: mali slavec ima veliko prvo letalno pero, veliki slavec pa ima malo prvo letalno pero.

Iz tabele je razvidno naslednje:

- da se veliki slavec redno pojavlja od leta 1976 dalje (izjema l. 1979);
- da so datumi pojavljanja razvrščeni v razdobju od 5. avgusta do 26. septembra;
- da trinajst merjenih primerkov da razpon dolžine peruti: 82-91 mm
- da vsi podatki izvirajo iz okolice Ljubljane, kar potrjuje znano dejstvo, da ima Ljubljanska kotlina pomembno vlogo pri selitvi;
- razen enega primerka, ki je bil ujet v trstju, so bili vsi ostali primerki ujeti v vrbovju, kar potrjuje izjemno vrednost takšnega biotopa, ker nudi varno skrivališče in zadovoljivo količino hrane;
- od do sedaj znanih primerkov se dva nahajata v ornitološki zbirki Prirodoslovnega muzeja Slovenije, ostali veliki slavci pa so bili obročkani in izpuščeni;
- omenjeni primerki dopuščajo možnost, da poteka jesenska selitev tudi čez naše kraje in Apeninski polotok v Afriko (veliki slavec se drugače seli prek vzhodne Evrope in Azije v vzhodno in južno Afriko);
- da gre letos za izjemen primer, nam pove tudi podatek, da se je v Stožicah do sedaj ujel največ en primerek v letu, medtem ko je bilo letos ujetih kar šest velikih slavcev;
- edino z vsakodnevnim stalnim lovom na istem mestu lahko pridemo do podatkov kot so razvidni iz prispevka, še posebno velja to pri vrstah, katere je potrebno ujeti, da lahko pravilno določimo vrsto;
- iz vsebine prispevka je ravno tako razvidno, da za zdaj ne obstajajo podatki o spomladanskem preletu velikega slavca.

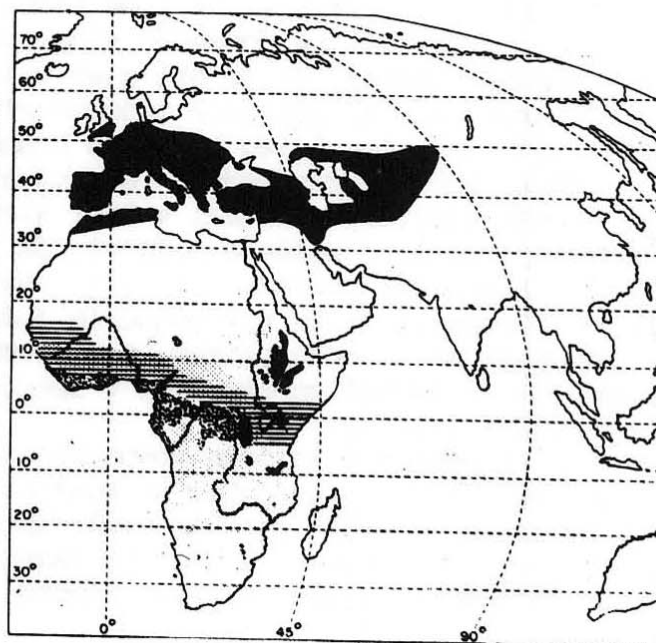
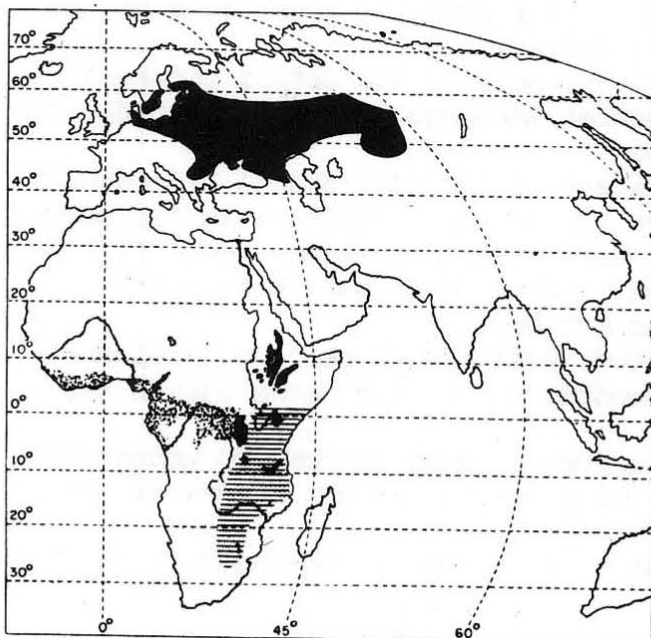

19. obrazec peruti velikega (levo) in malega slavca (desno). Pomembna je razlika v položaju prvega primarnega peresa glede na primarne krovce (I.Božič)

19. Wing-formula of Trhurs Nigtingale (left) and Nigtingale (right). Note the length of first primary compared to the primary coverts (I. Božič)

slika 1: gnezditvena in prezimovalna razširjenost velikega (levo) in malega slavca (desno) (Moreau 1972)

figure 1: Breeding and wintering areas of Trush Nigtingale (left) and Nigtingale (right) (Moreau 1972)

Morebitni podatki o preletu in pojavljanju velikega slavca iz drugih dežel bodo dali še bolj celovit pregled v izjemno zanimivem letošnjem letu. Takrat bomo lažje ovrednotili naše podatke in ob tem ugotovili, kakšno vrednost imajo v evropskem ornitološkem prostoru.

št. N ^o	datum date	dolžina peruti wing length	kraj place	zbirka skin	obročkan in izpuščen released	obročkovalec ringer
1.	26.9.1976	89 mm♂	Stožice/Lj.	x		J.Mastnak
2.	30.8.1977	90 mm	Škofljica/Ig		x	J.Gračner/D.Šere
3.	22.8.1978		Zalog/Lj.		x	J.Matulič
4.	29.8.1978		Zalog/Lj.		x	J.Matulič
5.	6.9.1978		Lavrica/Lj.		x	J.Dolinšek/B.Magajna
6.	14.9.1978		Stožice/Lj.		x	J.Dovič
7.	24.9.1978		Vodice pri Lj.		x	M.Debelič
8.	11.9.1980	82 mm	Stožice/Lj.		x	D.Šere
9.	5.8.1981	86 mm	Stožice/Lj.		x	D.Šere
10.	7.8.1981	87 mm♂	Stožice/Lj.	x		D.Šere
11.	12.8.1981		Grmez/Lj.		x	I.Božič
12.	14.8.1981	86 mm	Grmez/Lj.		x	I.Božič
13.	17.8.1981	84 mm	Grmez/Lj.		x	I.Božič
14.	23.8.1981	86 mm	Stožice/Lj.		x	I.Božič
15.	25.8.1981	82 mm	Stožice/Lj.		x	I.Božič
16.	26.8.1981	86 mm	Stožice/Lj.		x	I.Božič
17.	29.8.1981	90 mm	Grmez/Lj.		x	I.Božič
18.	8.9.1981	91 mm	Jarše/Lj.		x	I.Božič
19.	9.9.1981	89 mm	Stožice/Lj.		x	D.Šere

tabela 1: podatki o pojavljanju velikega slavca v Sloveniji
table 1: Dates on phanology of Thrush Nigtingale in Slovenia

SUMMARY

Till recently the Thrush Nightingale has been considered to passage Slovenia extremely rarely, as is indicated in the Table. In 1981, however, a considerable increase in frequency was noted, which would be interesting to compare with data from other countries. In the period 1976-81 the Thrush Nightingale was caught in Ljubljana Basin during the period from August 5 to September 26, whereas in spring no specimens were caught.

LITERATURA

- Makatsch, W. (1969): *Wir bestimmen die Vögel Europas.*
- Moreau, E.R. (1972): *The Palaearctic-African Bird Migration Systems,* Academic Press, London.
- Svensson, L. (1975): *Identification Guide to European Passeriformes,* Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm.
- Šere, D. (1980): *Veliki slavec (Luscinia luscinia) (L.), Nova vrsta favne Slovenije.* *Larus* 31-32, 447, Zagreb.

V Zavodu SRS za varstvo naravne in kulturne dediščine spremljamo stanje naravnega rezervata v Krakovskem gozdu že od 1974. leta. Takrat smo skupaj z J.Gregorijem našli v NR gnezdo črne štoklje. Leta 1976 sem bil v gozdu 14-krat. Maja 1976. leta sem odkril v NR gnezdo orla klinkača. Orla in mladiča v gnezdu (na 30 metrov visokem dobu) sem posnel na 16 mm film. Glede na razporeditev belih peg pri odraslem ptiču in pri mladiču sem ga določil za vrsto *Aquila clanga*. To domnevo sta z rahlim pridržkom (zelo lahko ga zamenjamo s sorodno vrsto *Aquila pomarina*) potrdila po ogledu filma tudi S.Matvejev in J.Gregori. Odrasel ptič se je oglašal z razločnimi glasovi "kli, kli". Leta 1980 je njegovo oglašanje posnel na magnetofon A.O.Župančič, vendar se oglašanje ni ujemalo s posnetki na ornitoloških ploščah.

Leta 1976 sem opazoval velikega klinkača pri gnezdenju in vzreji mladiča iz šotora v oddaljenosti približno 60 metrov. Ugotovil sem, da vali v maju in juniju, da se mladič izvali v sredini junija, da doraste konec julija in v avgustu zapusti gnezdo. Leta 1977 sem videl istega orla, ko je junija krožil s plenom v kljunu nad Krakovskim gozdom. Mladiča tega leta nisem videl, ker tudi nisem imel časa za daljša opazovanja. Naslednja leta do vključno 1981. leta sem videl orla ob vsakem obisku gozda. Gnezdo je bilo vsako leto popravljeno, tako da mladiča v njem najbrž ravno zategadelj nisem videl.

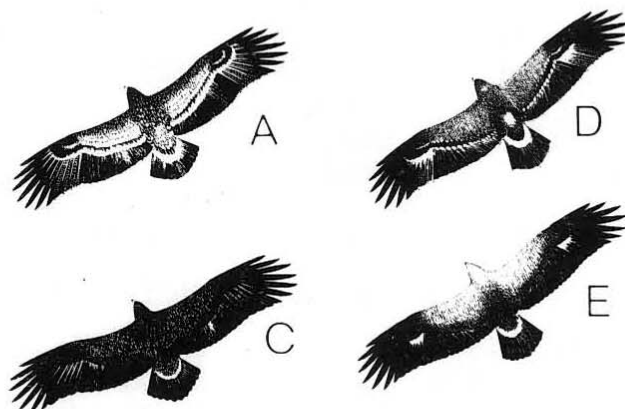
Veliki klinkač *Aquila clanga* do sedaj še ni bil opazovan v Sloveniji pri gnezdenju. Potemtakem bi bila to nova vrsta, ki jo lahko vpišemo v seznam naših gnezdilcev. S.Matvejev (1973) jo omenja kot preletno vrsto, J.Gregori (1979) navaja okvirno, da gnezdi zelo redko v Sloveniji, v slovenskem prevodu Garmsove knjige (1981) pa piše, da je v Sloveniji le na preletu.

LITERATURA

Garms, H. (1981): *Živalstvo Evrope. Mladinska knjiga, Ljubljana*; Gregori, J. (1979): *Naši ptiči. DZS, Ljubljana*; Hudson, R. (1975): *Threatened Birds of Europe. Macmillan, London*; Matvejev, S., V.Vasić (1973): *Catalogus Faunae Jugoslaviae. Aves. SAZU, Ljubljana*; Porter, F.R., Willis, I., Christensen, S., Nielsen, P.B. (1981): *Flight Identification of European Raptors. Third edition. Poyser, Calton.*

Ali veliki klinkač *Aquila clanga* — gnezdi v Sloveniji?

Spotted Eagle *Aquila clanga* — new breeder to Slovenia?

slika 1: klinkača v tipični operjenosti od zgoraj; veliki klinkač: mladostni (A), odrasel (C), mali klinkač: mladostni (D), odrasel (E) (Porter etc. 1981)

figure 1: *Aquila* eagles in typical plumage from above; Spotted Eagle: juvenile (A), adult (C), Lesser Spotted Eagle: juvenil (D), adult (E) (Porter etc. 1981)

slika 2: razširjenost velikega klinkača v Evropi: gnezditveno področje, splošna izvengnezditvena razširjenost, nepreverjen položaj (Hudson 1975)
figure 2: Distribution of Spotted eagle in Europe: breeding areas, general non-breeding distribution, unconfirmed site (Hudson 1975)

Rdečeprsi kardinal *Pheucticus ludovicianus*

— izredni gost iz Severne Amerike

Rose-breasted Grosbeak *Pheucticus ludovicianus*

— scarce visitor from North America

Dne 29.10.1976 je bil v Godoviču ujet primerek izredno redkega gosta iz Severne Amerike. Gre za rdečeprsiga kardinala *Pheucticus ludovicianus*.

Včasih priletijo posamezni primerki v Evropo preko oceana, namesto proti jugu do Ekvadorja, kjer te selivke prezimujejo. Glede na to, da je bila ptica (samec) v prvoletnem, svežem in povsem nepoškodovanem perju ter zelo plaha, je možnost, da bi bila ptica k nam prinesena, povsem izključena. Tudi datum ulova se ujema s pojavljanjem rdečeprsiga kardinala drugje v Evropi.

Peter Grošelj, 65281, Sp. Idrija 53

20. rdečeprsi kardinal (*Pheucticus ludovicianus*) (P. Grošelj)

21. Red-breasted Grosbeak (*Pheucticus ludovicianus*) (P. Grošelj)

PRIPIS UREDNIKA:

Na britanskem otočju je bil rdečeprsi kardinal v letih 1947-68 evidentiran kar štirikrat. Enkrat v obdobju 1947-57 in trikrat v obdobju 1958-68. L. 1957 je bil evidentiran v novembru, v l. 1962, 1966 in 1967 pa v oktobru in sicer v dneh od 5.-7. oktobra. Seveda pa tudi ne moremo povsem izključiti možnosti, da je v Idriji ujeti primerek ušel iz ujetništva (pomislimo samo na ptičje sejme v Italiji).

Vir: Snow, W.D. (1971): *The Status of Birds in Britain and Ireland*. Blackwell Oxford; Scharrock, R.T.J. (1974): *Scarce Migrant Birds in Britain and Ireland*, Poyser, Berkhansted.

Bela štokrlja *Ciconia ciconia* gnezdi

na Ljubljanskem barju

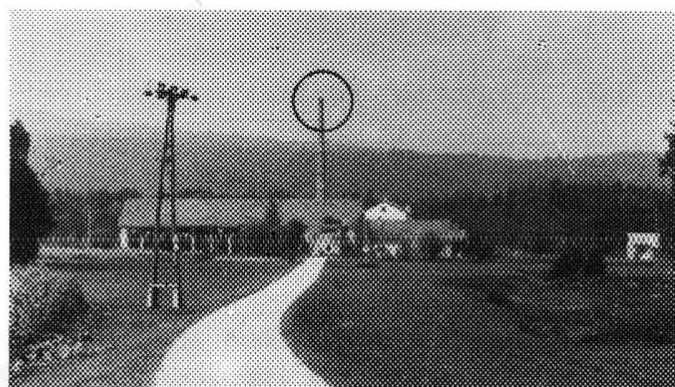
White Stork *Ciconia ciconia* breeds on Ljubljana Moor

V Sloveniji gnezdi bela štokrlja v severovzhodnem delu, najbliže Ljubljani sta bili gnezdi blizu Grosupljega in pri Borovnici, vendar ju je neodgovorna lovčeva roka uničila. Pred leti je baje gnezdila tudi na Cerkniškem jezeru.

9. maja 1981 sem nad Drago pri Igu opazil belo štokrljo, ki je z dračjem v kljunu letela na dimnik stare opekarnе. Opekarna, ki ima 36 metrov visok dimnik, je že dobrih deset let opuščena. V hiši zraven pa še živi nekaj ljudi. Blizu so ribniki, obrasli s trstjem in vodnim rastlinjem, močvirni travniki z grmovjem, obdelane njive in mešani gozd.

Domačini so mi povedali, da so štokrlje priletele že okrog petega maja. Bilo jih je več; ker tu ni več primernih gnezdišč, so jih morale poiskati drugje. Po večkratnem preverjanju sem 10. julija v gnezdu opazil enega mladiča. Tudi drugi (I. Božič) so potrdili, da je v gnezdu samo en mladič.

Žal bodo opekarno verjetno porušili. Po posredovanju tov. Šereta so rušenje, ki bi moralo biti že maja, prestavili na jesen. Okrog 25. julija se je pojavila še ena odrasla bela štokrlja. Lovec, ki živi blizu opekarnе, pa je opazoval celo dve (poleg gnezdečega para). To je še en dokaz, da ima tu bela štokrlja dobre možnosti za obstoj. Če bi jo hoteli na Barju ohraniti, bi bilo potrebno poiskati primerna gnezdišča. Rešitev bi bila postavitve drog (npr. takih, kot se uporabljajo pri daljnovodih), na katerih bi štokrlje lahko spletle gnezdo. Postavili pa naj bi jih tudi v drugih predelih Barja, saj so tam tudi ugodne možnosti zanje. Andrej Sovinc, 61000 Lj., Ziljskega 7

21. gnezdišče bele štokrlje na Igu (A. Sovinc), 21. Nest site of White Stork at Ig (A. Sovinc)

Redke vrste
Rare species

Žličarka *Platalea leucorodia*
Spoonbill *Platalea leucorodia*

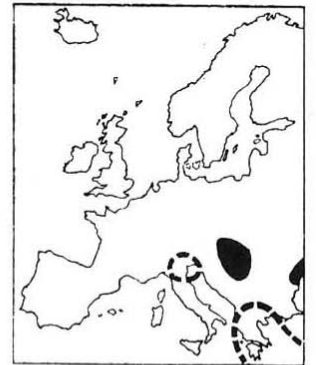
19.7.1981 sva s soprogom opazila na melieracijskem jezeru Krašci pri Rogaševcih (jezero je staro 2-3 leta) veliko belo, čaplji podobno, ptico. Ponovno sva jo videla 27.7.1981 ter jo takrat identificirala kot žličarko. Soprogo je napravil več fotografskih posnetkov.
Breda Palanscai, 69000 Murska Sobota, Cvetkova 20

Velika bela čaplja *Egretta alba*
Great White Egret *Egretta alba*

Na velikem ribniku v Dragi pri Igu sem 30.8.1981 opazoval primerka velike bele čaplje. Bredla je po nizki vodi med trstjem. Dobro sem razločil rumen kljun, ko pa je zletela in krožila nad vodo, sem dobro videl temne prste. Po velikosti je bila podobna sivi čaplji. Kasneje je nisem več videl.

Sovinc Andrej, 61000 Ljubljana, Ziljskega 7

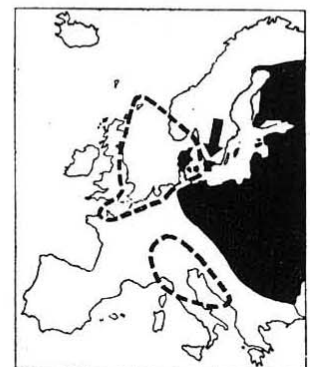
Polojnik *Himantopus himantopus*
Black-winged Stilt *Himantopus himantopus*

20.5.1981 sem pri Ormožu v Jurkovcu med številnimi različnimi pobrežniki *Charadriiformes* opazil primerka polojnika-samca, ki je mirno iskal hrano v neposredni bližini kolonije galebov *Larus ridibundus* in čiger *Sterna hirundo, albifrons*. Obšel sem nasip in zagledal pred sabo dva polojnika, ki sta me nemirno opazovala s tal, medtem ko se je večina drugih ptic dvignila. Ko sem krenil proti koloniji, sem zagledal nad sabo oba polojnika, ki sta razburjeno krožila nad mano, in to celo nižje kot galebi in čigre. Pozneje je samec pristal, samica pa je še naprej krožila nad mano in se oglašala z melodičnim "kiip". Po ponovnem preverjanju 22.5.1981 polojnika nisem več opazil in morebiti našel razlago za njuno sumljivo vedenje. *Borut Štumberger, 62282 Cirkulane 41*

Sivogrli ponirek *Podiceps griseigena*
Red-necked Grebe *Podiceps griseigena*

V času letnih počitnic sem 5.8.1981 na Bohinjskem jezeru opazil dva sivogrli ponirka, ki sta se zadrževala v zahodnem delu jezera ob Ukancu in campingu Zlatorog. Zanimovo je, da se nista bala ne kopalcev in ne čolnov. Ko smo se 19.8.1981 odpeljali domov, sta bila sivogrli ponirka še vedno na jezeru. Verjetno sta si izbrala Bohinjsko jezero za počivališče med jesensko selitvijo, možno pa bi bilo, da bi tu tudi prezimila. *Božidar Magajna, 61000 Lj., Langusova 10*

Severni repnik *Acanthis flavirostris*
Twite *Acanthis flavirostris*

Dne 14.11.1974 sem v Spodnji Idriji ujel pet primerkov severnega repnika *Acanthis flavirostris*. Skupaj z navadnim repnikom in tremi grilčki so na njivi obirali seme plešča *Capsella spec.* 15. novembra tega leta sem prav tam ujel še dva primerka severnega repnika. Naj pripomnim, da sem na tem mestu že opazoval dva severna repnika.

Peter Grošelj, 65291 Sp. Idrija 53

Iz ornitološke beležnice

From ornithological notebook

MALI MUHAR *Ficedula parva* RED-BREASTED FLYCATCHER

U Sloveniji mali muhar smatra se retkom vrstom (Gregori in Krečič, 1979: "Naši ptiči", Državna založba, Ljubljana). Dana 17.6.1981 posmatrao sam raspevanog mužjaka u mešovitoj smrčevo-bukovoj šumi Logarske doline ispod slapa Rinka. Zanimljivo je da se utvrdi da li je ova vrsta zaista retka u Sloveniji, s obzirom da odgovarajućih staništa (borealne šume) ima dovoljno.

Vojislav Vasić, *Inst.za biol.istraživanja*, 29.novembra 142, 11060 Beograd

LAŠKA KONOPELJŠČICA *Serinus citrinella* CITRIL FINCH

20.6.1955 sem na Kleku - Paradižu v Triglavskem pogorju v redkem macesnovem *Larix decidua* gozdu in ruševju videl samca laške konopeljščice. Naslednji dan sem opazoval samca in samico v bližini opuščениh staj sredi macesnovega gozda na Paradižu. 30.6. je pel samec na macesnu v redkem gozdu v višini drugega triglavskega jezera. 5.7. je samec pel celo popoldne na vrhu vihnarika v nepristopni steni v višini sedmega triglavskega jezera. 10.7. pa sem opazoval par laških konopeljščic v redkem macesnovem gozdu pri Lazovškem prevalu na višini 1700 m.

Sergej Matvejev, 61000 Ljubljana, Milčinskega 14.

LAŠKA KONOPELJŠČICA *Serinus citrinella* CITRIL FINCH

Dne 17.4.1980 sem v Tamarju (nadmorska višina ca. 1200 m) lovil kaline *Pyrrhula pyrrhula*, krivokljune *Loxia curvirostra*, navadne čičke *Spinus spinus* in gorske čičke *Acanthis flammea*. Slučajno se je ujela tudi samica laške konopeljščice, ki je pri nas redka. Obročkal je nisem, ker sem ugotovil, da že leže jajca.

Lojze Lenarčič, Tomšičeva 70/c, Jesenice

RJAVOGLAVI SRAKOPER *Lanius senator* WOODCHAT SHRIKE

Dne 12.5.1978 sem opazil na vrbovem gmrovju srakoperja, za katerega se je kasneje, ko je zletel, izkazalo, da je rjavoglavi srakoper. Precejšen del dopoldneva sem ga opazoval, kako je iskal hrano po tleh. Vedno se je z višjega mesta spuščal na tla in se zmeraj vračal na isto mesto. To je moje prvo opazovanje rjavoglavega srakoperja na tem področju ob Savi. Dare Šere, Glinškova ploščad 12, 61000 Ljublj.

PISANA PENICA *Sylvia nisoria* BARRED WARBLER

S sodelavcem M.Bogatajem sva 21.11.1979 lovila v Jaršah ob Savi pri Ljubljani. Okoli poldneva sva opazila v vrbovju pri tleh sivega ptiča, ki se je spreletaval z vrbe na vrbo, včasih pa je sedel tudi na tla. Neznane ptiču sva se zelo približala, vendar kljub majhni razdalji nisva uspela določiti vrste. Po vedenju je bil najbolj podoben samici šmarnice, posebno zato, ker je občasno sedel na tla. Po večkratnih poizkusih se je ptič ujel v mrežo. Bil sem zelo presenečen, ko sem ugotovil, da gre za pisano penico *Sylvia nisoria*. Dolžina peruti je bila 84 mm, po barvi oči pa sem sklepal, da gre za prvoletni primerek. Na tem širšem področju ob Savi, kjer pisana penica ne gnezdi, sem to vrsto ujel na preletu samo v mesecu maju in kasneje proti koncu julija in na začetku avgusta.

Dare Šere, Glinškova ploščad 12, 61000 Ljubljana

PROSNIK *Saxicola torquata* STONECHAT

20.1.1981 sem na terenskem delu v okviru zimskega OA pri Ormožu ob nasipu akumulacijskega jezera zaslišal svarilni klic pikastega martinca *Tringa ochropus*. Ko sem se približal majhnemu onesnaženemu potočku, sta pred mano vzletela dva martinca. Da pa bi bilo presenečenje še večje, sem dobrih 10 m pred seboj zagledal samca prosnika, ki je mirno obiral plevel. Zanimivo bi bilo seveda vedeti, ali je kje v Sloveniji še prezimoval. Dodal bi tudi to, da je takrat ležala na tleh tanka snežna odeja in da je bila temperatura pod ničlo.

Borut Štumberger, 62282 Cirkulane 41

PROSNIK *Saxicola torquata* STONECHAT

Dne 2. januarja 1979 sem v lepem zimskem popoldnevu opazoval prosnika, ki je posedal po suhih travnih bilkah ob Nemški cesti pri Šentvidu v Ljubljani. Običajno sem prosnike opazoval od začetka marca do meseca novembra.

Dare Šere, 61000 Ljubljana, Glinškova ploščad 12

KROKAR *Corvus corax* RAVEN

Na začetku soteske Zala, po kateri gre glavna cesta Kalce-Idrija, stoji znana skala Klavžarjev rob. Na kraju, kjer se skala nagiba povsem nad cesto, je na skalni polici v višini 35 m nad cesto leta 1980 gnezdil par krokarjev ter že 1. maja tudi izpeljal mladiče. Krokarje se na idrijskem opaža že od leta 1974, vedno v parih in od takrat tu tudi gnezdiyo. Peter Grošelj, 65281, Sp.Idrija 53

SKALNI PLEZAVČEK *Tichodroma muraria* WALLCREEPER

V zimi december 80 - januar 1981 sem redno opazoval skalne plezalčke v Spodnji Idriji in bližnji okolici. Pogosteje so bili opaženi predvsem v dnevih z nizkimi temperaturami pod -10° C. Hrano so iskali predvsem na zidovih stanovanjskih hiš. Ko sem se v tem času večkrat mudil v Novi Gorici, sem tudi tam videl skalne plezalčke po stavbah v mestu. Naj dodam, da je bil prejšnja leta skalni plezalček pri nas zelo redko opažen. Peter Grošelj, 65291 Sp.Idrija 53

ČRNOGLAVKA *Sylvia atricapilla* BLACKCAP

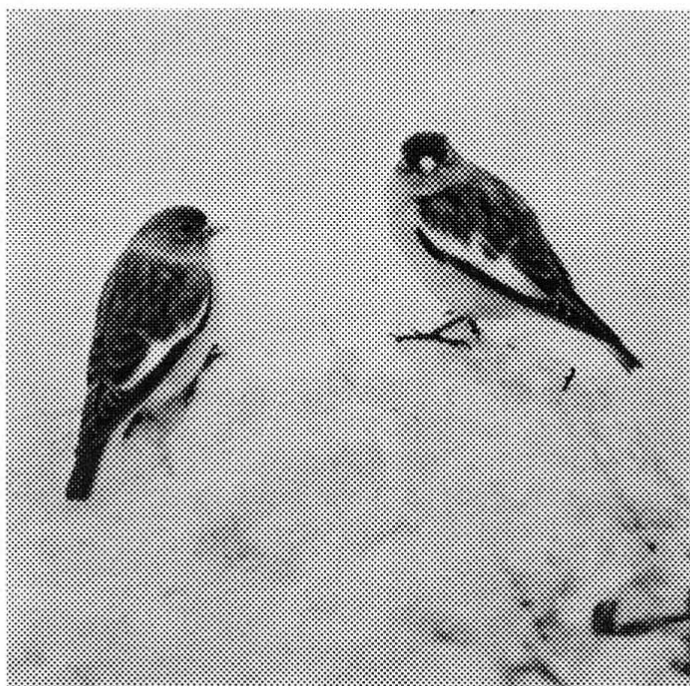
Vso zimo 1979/80 sem v vrtu pred hišo v Šmarju pri Jelšah opazoval samca črnoglavke. Jagode okrasnega češmina *Berberis sp.* in panešpljice *Cotoneaster horizontalis* so ji bile poglavitna prehrana v tem času. Dokaj blaga zima in obilica rastlinske hrane sta bila verjetno tudi vzrok, da je prezimila pri nas.

Mitja Jakoš, 63240 Šmarje pri Jelšah

VRBJA LISTNICA *Phylloscopus collybita* CHIFFCHAFF

Dne 30.12.1979 sem na Bonifiki ob Škocjanskem zatoku nasproti Kopra v tamariškovi živi meji, pomešani s trstom in robido, zagledal drobceno zelenkasto bitje. Kar verjeti nisem mogel, da sredi zime pred mojimi očmi živahno poskakuje z vejice na vejico vrbja listnica. Čeravno je iz literature znano, da prezimuje tudi v severnem Sredozemlju, je bilo odkritje kot voščilo za bližajoče se Novo leto. Iztok Geister, 64202 Naklo 246

Skrivnostna fotografija
Mystery photograph 9

PROSNIK *Saxicola torquata*
STONECHAT *Saxicola torquata*

Ptica na skrivnostni fotografiji iz številke 8-9 je prosnik. Pri nas je splošno razširjen, čeprav nikjer pogost. Njegov življenjski prostor je vezan za zapleveljene travnike, kjer s suhih bilk preži na plan. Spomladi so prosniki med prvimi znanilci novega letnega časa. Prav v tej številki objavljamo dva zapisa o prezimovanju prosnika v naših krajih. Takšne prezimujoče primerke opazujemo še posebno natančno, kajti morda je med njimi kakšen azijski klatež. O vzhodnih podvrstah prosnikovih smo poročali v prejšnji, dvojni številki na strani 41.

22. Katera vrsta je to? (T.Trilar)
Rešitev prihodnjič.

22. What is this species? (T.Trilar)
Solution in the next issue.

Ornitološki izlet v Kopački rit

Ornithological trip to Kopački rit

Na pobudo študentov zadnjega letnika biotehniške fakultete v Ljubljani smo 24. aprila 1981 odpotovali na desetdnevni (predvsem ornitološki) izlet v rezervat ob Kopačkem jezeru. Bilo nas je enajst; samo za ptiče smo se zanimali trije.

Kopački rit je nizko poplavno področje v trikotniku med Donavo, Dravo in obrambnimi nasipi teh dveh velikih rek in njunih pritokov v Baranji. Koordinate tega področja so 45° 37' N; 18° 43' E. Teren je preprežen z rečicami, kanali, mrtvimi rokavi in močvirji. Poplavnih površin je približno 19000 juter; ko pa voda jeseni upade, se ta površina zmanjša za več kot polovico. Precej je tudi jezer; največje je zaščiteno Kopačko jezero. Za ogled tega jezera je potrebno imeti posebno dovolilnico. V vodah živi veliko rib. Vodne površine so obrasle s trstjem, šašom in drugimi vodnimi rastlinami.

Podnebje je na meji med celinskim podnebjem srednjeevropskega tipa in celinskim podnebjem panonskega sveta.

Poplave Donave so posledica topljenja snega v masivih Alp in Tater, pa tudi obilnih padavin v maju in juniju. Začno se že konec januarja, v juniju je voda najvišja, od julija naprej pa hitro upada.

Biotope bi lahko razdelili na več značilnih skupin:

- poplavni predeli (jezera, močvirja z značilno vegetacijo, trstje, vrbovo drevje in grmovje),
- mešani gozd vrbe, topola, bresta, jesena in hrasta,
- čisti hrastovi gozdovi,
- obdelana zemlja in naselja.

Ko smo se 24. aprila zbrali na železniški postaji v Ljubljani, skoraj nismo mogli verjeti, da bomo lahko odpotovali. S seboj smo imeli zares veliko opreme; več zabojev z biološko opremo, daljnogleda, fotoaparate in kamere pa tudi veliko nahrbtnikov, šotorov in spalnih vrečk. Vlak je bil zelo poln; opremo smo morali zložiti skozi okna vlaka pa tudi sami smo se "vkricali" po isti poti. Po dobrih osmih urah smo prišli v Osijek, kjer so nas že čakala naša kolesa, ki smo jih že prej poslali z vlakom.

Kmalu smo prišli v značilno panonsko vas Kopačevo, ki je približno 15 km severno od Osijeka. Domačini (nad 90 % jih je Madžarov) so bili zelo prijazni, tako da so na gostilniškem vrtu kmalu stali naši šotori.

Kljub slabo prespani noči v vlaku smo se takoj odpravili na ogled terena. Preseñetilo nas je veliko število čopastih ponirkov *Podiceps cristatus*, velike kolonije kvakačev *Nycticorax nycticorax*, sivih in rjavih čapelj *Ardea cinerea* in *Ardea purpurea*, malih belih čapelj *Egretta garzetta*; videli pa smo tudi čopaste čaplje *Ardeola ralloides* in osem velikih belih čapelj *Casmerodius albus* v zraku. Veliko je tudi rac: opazovali smo mlakarice *Anas platyrhynchos*, konopnice *Anas strepera*, dolgorepe race *Anas acuta*, regeljce *Anas querquedula*, sivke *Aythya ferina* in kostanjevke *Aythya nyroca*.

Kot nam je povedal prijazen domačin Antun Marunica, gnezdi v vasi 23 parov belih štokelj *Ciconia ciconia* - vsako leto jih šteje in opazuje skupina pionirjev, ki se zanima za ptice. V močvirnem gozdu ob jezeru pa gnezdi 22-24 parov črnih štokelj *Ciconia nigra*, katere smo tudi večkrat videli.

Naslednje dni smo vstajali zgodaj in hodili na obhode. Ko smo se proti večeru vračali, smo bili večkrat tako utrujeni, da smo takoj po "kosilu" zaspali. Večkrat smo imeli težave s čuvaji, ker so mislili, da hočemo v rezervat (za kar pa žal nismo imeli denarja).

Spoznali smo tudi mlada švicarska ornitologa, ki sta nekaj dni preživela v močvirjih Vojvodine in Baranje, kjer sta opazovala ptice. Imela sta odličen prenosni teleskop, s katerim sem si lahko podrobno ogledal škrcančarja *Falco subbuteo*, rdečenoga postovko *Falco vespertinus*, sokola morilca *Falco cherrug*, orla belo-repca *Haliaeetus albicilla*, črnega škarnika *Milvus migrans* pa tudi močvirske, zelenonoge in pikaste martince *Tringa nebularia*, *glareola in ochropus*, malega galeba *Larus miotus* in dve samici brkate sinice *Panurus biarmicus*.

Zanimiva je bila tudi podvrsta sive gosi *Anser anser rubirostris*, ki ima kljun rožnate barve.

Našli smo tudi nekaj zanimivih gnezd: rjavega lunja *Circus aeruginosus*, pribe *Vanellus vanellus*, trstnega strnada *Emberiza schoeniclus*, plašice *Remiz pendulinus* pa tudi kolonijo velikih kormoranov *Phalacrocorax carbo*.

Od trstnic so bile tu srpična, bičja in rakar *Acrocephalus scirpaceus*, *schoenobaenus* in *arundinaceus*, močvirske *A. palustris* pa še ni bilo. Zanimivo je bilo tudi poslušati cvrčanje trstnega cvrčalca in kobiličarja *Locustella luscinioides* in *naevia*.

Ko sem urejal zapiske, sem ugotovil, da sem opazoval 99 različnih vrst; ostali pa so videli še 4 vrste, ki jih sam nisem opazil.

Pred povratkom smo odšli še v naravoslovni muzej, kjer nam je tovariš Majić posredoval nekaj zanimivih podatkov o tamkajšnjih pticah. Povedal je, da gnezdi tu vsaj 127 vrst, skupaj s pticami, ki so tu na preletu, so jih opazovali več kot 250 vrst. Na preletu se ustavi okrog 800 žličark, 14 vrst rac in celo do 40000 divjih gosi.

Notranjost muzeja je polna različnih nagačenih ptic, njihovih gnezd in jajc. Majić pravi, da ni nobene ptice ustrelil - našel jih je mrtve ali pa so mu jih prinesli drugi.

Žal pa prihodnost tega rezervata ni svetla; zgradili bodo motel za 100.000 gostov letno, kar bo verjetno pregnalo že sedaj plašne čaplje pa tudi kolonije čiger in galeb. Škropljenje proti komarjem iz letal jemlje manjšim ptičem hrano. Divje lovce so sedaj uspeli pregnati; včasih pa so bili tu pravi pokoli ptic.

Upajmo, da bodo Hrvati še pravočasno spoznali, kakšno biološko vrednost ima Kopački rit, in ga zato bolj zaščitili.

Andrej Sovinc, 61000 Ljubljana, Ziljskega 7

V spomin Francetu Šušteršiču (1906—81)

In memory of France Šušteršič (1906—81)

Vest o njegovi smrti je vse presenetila, saj je sedel med nami še na preteklem občnem zboru društva, decembra lani. Njegov čas se je iztekel 20. marca, nenadoma in dokončno. Umril je spoštovani profesor fizike in matematike, ki je bil vse življenje naravoslovec. Njegovo veliko ljubezen do narave smo poznali vsi, ki smo se srečevali z njim. Raznežil se je, kadar je nanesa beseda na ptiče, pernate prijatelje, ki jim je posvečal neizmerno skrb in ljubezen. In beseda je vedno nanesa nanje.

Pri kratkem povzetku njegovega dela na naravoslovnem področju ne moremo mimo ugotovitve, da je prav prof. Šušteršič v soavtorstvu v knjigi *Ptice Slovenije*, prvič celovito predstavil našo ptičjo favno. Na čelu Zveze društev za varstvo in vzgojo ptic Jugoslavije, je bil 22 let. Kot mednarodni strokovnjak za ocenjevanje kanarčkov, žlahtnih harških vrvivcev, je deloval v mednarodni organizaciji COM (Confederation Ornithologique Mondiale). Za ptiče, ki jih je sam vzgojil, je prejel številna priznanja. Za svoj bogati prispevek k delu Prirodoslovnega društva Slovenije, je bil leta 1972 izvoljen za njegovega častnega člana. Najvišje priznanje pa je prejel leta 1978, ko ga je odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito, z odlikovanjem za zasluge za narod z zlatim vencem.

Profesorja Šušteršiča ni več med nami. Ostal je spomin na človeka, ki je na vsakem koraku kazal s svojim vzorom, kakšni moramo biti, če hočemo graditi čim bolj humano družbo.

Janez Gregori, 64280 Kranjska gora, Podkoren 72

Kazalo II. letnika (1981)
1981 Index vol. II.

VSEBINA	stran
Božič, I., Poročilo o ulovu in obročkanju ptičev v Sloveniji v letu 1980 in v letih 1927-80	49
Geister, I., Razširjenost svilnice (<i>Cettia cetti</i>) v Sloveniji	1
-, Markierungsmethoden für Vögel (H. Bub, Oelke, H.)	13
-, Čebelar (<i>Merops apiaster</i>)	16
-, The Frontiers of Bird Identification (J. T. R. Sharrock)	39
-, M. R. I. Lovni program	45
-, Prispevek amaterjev v Angliji	47
-, Vrbja listnica (<i>Phylloscopus collybita</i>)	60
-, Poročilo o tečaju za zaznamovalce ptic	64a
Gregori, J., V spomin Francetu Šušteršiču (1906-1981)	62
Grošelj, P., Ornitološki izlet na Dojransko jezero v Makedoniji	10
-, Italijanski vrabec (<i>Passer domesticus italiae</i>) v Sloveniji	23
-, Rdečeprsi kardinal (<i>Pheucticus ludovicianus</i>) - izredni gost iz Severne Amerike	57
-, Krokavica (<i>Corvus corax</i>)	60
-, Skalni plezalček (<i>Tichodroma muraria</i>)	60
-, Severni repnik (<i>Acanthis flavirostris</i>)	58
Jakoš, M., Črnoglavka (<i>Sylvia atricapilla</i>)	60
Knavs, A., Rdečenoga postovka (<i>Falco vespertinus</i>)	42
Kurillo, J., Bela štorclja (<i>Ciconia ciconia</i>)	44
Lenarčič, L., Laška konopeljščica (<i>Serinus citrinella</i>)	59
Lončarevič, Z., Ribji orel (<i>Pandion haliaëtus</i>)	42
Lukač, G., Labod grbec (<i>Cygnus olor</i>)	16
-, Velika bela čaplja (<i>Egretta alba</i>)	16
Magajna, B., Sivogrli ponirek (<i>Podiceps griseigena</i>)	58
Matvejev, S., Planinska vrana (<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>)	16
-, Laška konopeljščica (<i>Serinus citrinella</i>)	59
-, V spomin dr. Alešu Beblerju	48
Palanscai, B., Žličarka (<i>Platalea leucorodia</i>)	58
Smerdu, R., Ali veliki klinkač (<i>Aquila clanga</i>) gnezdi v Sloveniji	54
Sovinc, A., Bela štorclja (<i>Ciconia ciconia</i>) gnezdi na Ljubljanskem barju	57
-, Ornitološki izlet v Kopački rit	41
-, Velika bela čaplja (<i>Egretta alba</i>)	58
Šere, Dr., Pojavljanje rdečegrle cipe (<i>Anthus cervinus</i>) v Sloveniji	7
-, Ornitološki izlet na Dojransko jezero v Makedoniji	10
-, Snežni strnad (<i>Plectrophenax nivalis</i>)	16
-, Brškinka (<i>Cisticola juncidis</i>) gnezdi tudi v Dalmaciji	37
-, Pojavljanje sive podvrste vrbje listnice (<i>Phylloscopus collybita</i>) v Sloveniji	38
-, Črnoglavi muhar (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	43
-, Tamariskova trstnica (<i>Acrocephalus melanopogon</i>)	43
-, Pogostejše pojavljanje velikega slavca (<i>Luscinia luscinia</i>) v Ljubljanski kotlini v letu 1981	53
-, Rjavoglavi srakoper (<i>Lanius senator</i>)	59
-, Pisana penica (<i>Sylvia nissoria</i>)	59
-, Prosnik (<i>Saxicola torquata</i>)	60
-, Ornitološki izlet na Nanos	48a
-, Veliki skovik (<i>Otus scops</i>)	44
-, Rumena pastirica (<i>Motacilla flava cinereocapilla</i>)	44
-, Rdeči kalin (<i>Carpodacus erythrinus</i>)	44
-, Italijanski vrabec (<i>Passer domesticus italiae</i>)	44
Štumberger, B., Razširjenost in pojavljanje čopastega ponirka (<i>Podiceps cristatus</i>) v Slovenskih goricah in na Ptujskem polju	29
-, Črna štorclja (<i>Ciconia nigra</i>)	42
-, Prilivka (<i>Burchinus oedicnemus</i>)	42

- , Kostanjevka (<i>Aythya nyroca</i>)	42
- , Mali galeb (<i>Larus minutus</i>)	43
- , Črnogri ponirek (<i>Podiceps nigricollis</i>)	43
- , Srebrni galeb (<i>Larus argentatus</i>)	44
- , Črna vrana (<i>Corvus corone</i>)	44
- , Polojnik (<i>Himantopus himantopus</i>)	58
- , Prosnik (<i>Saxicola torquata</i>)	59
Trilar, T., Gnezditelj pribe (<i>Vanellus vanellus</i>) na Sorškem polju	36
- , Mali muhar (<i>Ficedula parva</i>)	43
Vasić, V., Mali muhar (<i>Ficedula parva</i>)	59
Nepodpisani avtor, Bobovek - prvo zavarovano močvirje v Sloveniji	16a
- , Usmerjeni ornitološki program	17
- , Raziskovalni projekt: selitev ptic na ozemlju Slovenije	20

IMENSKO KAZALO

<i>Acanthis flavirostris</i> 58	<i>Galinago gallinago</i> 41
<i>Acrocephalus melanopogon</i> 43	- <i>media</i> 41
<i>Actitis hypoleucos</i> 39	- <i>stenura</i> 41
- <i>macularia</i> 39	<i>Himantopus himantopus</i> 58
<i>Anthus campestris</i> 40	<i>Hirundo rustica</i> 15
- <i>cervinus</i> 7	<i>Lanius senator</i> 59
- <i>godlewskii</i> 40	<i>Larus argentatus</i> 49
- <i>pratensis</i> 22	- <i>ridibundus</i> 46
- <i>richardi</i> 40	- <i>minutus</i> 43
<i>Ardea cinerea</i> 46	<i>Luscinia megarynchos</i> 53
<i>Aquila clanga</i> 54	- <i>luscinia</i> 53
- <i>pomarina</i> 54	<i>Merops apiaster</i> 16
<i>Asio flammea</i> 41	<i>Motacilla flava cinereocapilla</i> 44
- <i>otus</i> 41	<i>Otus scops</i> 44
<i>Aythya nyroca</i> 42	<i>Passer domesticus italiae</i> 23
<i>Burchinus oedicnemus</i> 42	- <i>hispanoliensis</i> 23
<i>Calandrella brachydactyla</i> 41	<i>Phoenicurus ochruros</i> 6
- <i>rufescens</i> 41	<i>Phylloscopus collybita</i> 38,60
<i>Carpodacus erythrinus</i> 44	- <i>fuscatus</i> 40
<i>Cettia cetti</i> 1	- <i>schwarzii</i> 40
<i>Certhia brachydactyla</i> 40	<i>Pheucticus ludovicianus</i> 57
- <i>familiaris</i> 40	<i>Platalea leucorodia</i> 58
<i>Ciconia ciconia</i> 44,57	<i>Plectrophenax nivalis</i> 16
- <i>nigra</i> 42	<i>Podiceps cristatus</i> 29
<i>Cisticola juncidis</i> 37	- <i>griseigena</i> 58
<i>Corvus corax</i> 60	- <i>nigricollis</i> 43
- <i>corone</i> 44	<i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i> 16
<i>Cygnus olor</i> 16	<i>Serinus citrinella</i> 59
<i>Egretta alba</i> 16,58	<i>Saxicola torquata</i> 59,60
<i>Emberiza pusilla</i> 41	<i>Sylvia atricapilla</i> 60
- <i>schoeniclus</i> 41	- <i>nissoria</i> 59
<i>Estrilda astrild</i> 15	<i>Tichodroma muraria</i> 60
<i>Falco vespertinus</i> 42	<i>Vanellus vanellus</i> 36
<i>Ficedula hypoleuca</i> 43	<i>Pandion haliaëtus</i> 42
- <i>parva</i> 43,59	

OBVESTILO UREDNIŠTVA

V zvezi s vprašanji okrog objave članka P. Grošlja "Italijanski vrabec *Passer domesticus italiae* v Sloveniji" v št. 8-9 našega glasila, uredniški svet izjavlja, da pred objavo ni obravnaval omenjenega prispevka. Urednik pa pripominja, da sam prevzema vso odgovornost za objavo navedenega članka.

TEČAJ ZA ZAZNAMOVALCE PTIC COURSE FOR THE RINGERS

Program raziskovalnega projekta - selitev ptic na ozemlju Slovenije predvideva v fazi priprav med drugim tudi informativni tečaj potencialnih sodelavcev projekta. V dveh terminih, 15. avgusta in 19. septembra, sva s kolegom D.Šeretom izvedla informativni tečaj, ki se ga je udeležilo prvič 13, drugič pa 23 sodelavcev, tako da se je obeh delov tečaja udeležilo 25 sodelavcev.

Namen tečaja je bil usposobiti obročkovalce za sodelovanje pri selitvenem programu. V prvem delu sva sodelavce seznanila s smotrnostjo uporabe biometričnih postopkov, z obrazcem peruti in z osnovnimi meritvami na živem primerku. V drugem delu sva največ pozornosti posvetila meni perja in z njo povezanim ugotavljanjem starosti. V avgustovskem terminu smo se učili razlikovati med srpično in močvirsko trstnico, v septembrskem pa med kovačkom in vrbjo listnico.

Pri oceni pomena tečaja ne morem mimo dejstva, da je bil ta v okviru našega društva izvedeni tečaj prvi tovrstni tečaj na Slovenskem, čeprav se je potreba po takšni obliki izobraževanja kazala že od samega začetka uporabe lovnih mrež, o čemer priča tudi pismo, ki sem ga 3.9.1973 leta naslovil kustosu za ornitologijo in v katerem sem mu predlagal izvedbo takšnega tečaja.

Kako zelo potreben je bil takšen tečaj, kažejo tudi rezultati anonimne ankete, ki smo jo izvedli na mestu tečaja. Sodelavcem sva pokazala tri vrste ptic, ki jih je bilo potrebno pisno determinirati: vrtno penico, bičjo trstnico in mlinarčka (teh treh vrst v drugem delu tečaja nismo obravnavali). Na vsa tri vprašanja je pravilno odgovorilo 6 (26 %) udeležencev, na 2 vprašanji 8 (34 %) in na 1 vprašanje 4 (17 %), medtem ko je brez pravilnega odgovora oz. brez odgovora ostalo 5 (21 %) udeležencev, kar opozarja na to, da naši zaznamovalci zelo slabo poznajo vrste, ki jih obročkajo. Res pa je, da je bilo med udeleženci tečaja kar 9 takih, ki z lovom niso imeli nikakršnih izkušenj.

Če sva kritična tudi do sebe, potem moram zapisati, da sva pri izvedbi tečaja nekoliko preveč improvizirala. V bodoče morava izboljšati tehnologijo posredovanja znanja, oskrbeti pa se morava tudi s potrebnimi rekviziti. Tokrat sva se namreč preveč zanašala na prognoze, izhajajoče iz dolgoletnega lova, in sva zaradi letošnjega nepričakovanega izpada listnic ostala brez primerka goleče se listnice.

Spomladi nameravamo izvesti po programu predvideni intenzivni tečaj, po potrebi pa sva tudi pripravljena za nove sodelavce ponoviti informativni tečaj. Medtem je potrebno evidentirati sodelavce raziskovalnega projekta in usmerjati ter kontrolirati njihovo izpopolnjevanje s praktičnim delom.

Iztok Geister

23. udeleženci tečaja (D.Šere)

23. Participants of the course (D.Šere)

VSEBINA

poročilo o ulovu in obročkanju ptičev v Sloveniji v letu 1980 in v letih 1927-80	49
pogostejše pojavljanje velikega slavca <i>Luscinia luscinia</i> v Ljubljanski kotlini v letu 1981	53
ali veliki klinkač <i>Aquila clanga</i> gnezdi v Sloveniji?	56
rdečepersi kardinal <i>Pheucticus ludovicianus</i> - izredni gost iz Severne Amerike	57
bela štokrlja <i>Ciconia ciconia</i> gnezdi na Ljubljanskem barju	57
redke vrste: žličarka, velika bela čaplja, polojnik, sivogrli ponirek, severni repnik	58
iz ornitološke beležnice: mali muhar, laška konopeljščica, rjavoglavi srakoper, pisana penica, prosnik, krokar, skalni plezavček, črnoglavka, vrbja listnica	59
skrivnostna fotografija: prosnik	60
ornitološki izlet v Kopački rit	61
v spomin Francetu Šušteršiču (1906-81)	62
kazalo II. letnika (1981)	63
tečaj za zaznamovalce ptic	

CONTENTS

Report on catches and ringing for Slovenia in 1980 and in the period 1927-80	
More frequent occurrence of Trush Nigtingale <i>Luscinia luscinia</i> in Ljubljana Basin in 1981	
Spotted Eagle <i>Aquila clanga</i> - new breeder to Slovenia?	
Rose-breasted Grosbeak <i>Pheucticus ludovicianus</i> - scarce visitor from North Amerika	
White Stork <i>Ciconia ciconia</i> breeds on Ljubljana Moor	
Rare species: Sponbill, Great White Egret, Black-winged Stilt, Red-necked Grebe, Twite	
Red-breasted Flycatcher, Citril Finch, Woodchat Shrike, Barred Warbler, Stonechat, Raven, Wallcreeper, Blackcap, Chiffchaff	
Mystery photograph: Stonechat	
Ornithological trip to Kopački rit	
In memory of France Šušteršič (1906-81)	
1981 Index vol.II	
Course for the ringers	